

Sygn. akt I C 544/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2022 r.

Sąd Rejonowy w Rybniku I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Michał Kleeberg
Protokolant:	stażysta Monika Gawliczek

po rozpoznaniu w dniu 27 maja 2022 r. w Rybniku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w restrukturyzacji w G.

przeciwko A. K.

o zapłatę

- zasądza od pozwanego A. K. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w restrukturyzacji w G. kwotę 5.243,84 zł (pięć tysięcy dwieście czterdzieści trzy złote 84/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 marca 2022 r.;
- w pozostałym zakresie powództwo oddala;
- zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 454,84 zł (czteryście pięćdziesiąt cztery złote 84/100) tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

Sędzia

Sygn. akt I C 544/22

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka Akcyjna w restrukturyzacji w G. wniosła o zasądzenie od pozwanego A. K. na jej rzecz kwotę 10.145,01 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 9.938,44 od dnia 27 października 2020 roku, oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 206,57 zł od dnia 24 lutego 2021 roku a także kosztami postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia. W uzasadnieniu wskazała, że roszczenie wynika z tytułu umowy pożyczki zawartej w dniu 21 lutego 2020 roku pomiędzy powódką a pozwanym. Pozwany do dnia wniesienia pozwu spłacił część wierzytelności w wysokości 1.424,83 zł. Na dochodzoną pozwem kwotę złożyły się: 5.333,58 zł tytułem niespłaconego kapitału, 1.320,00 zł prowizji przygotowawczej oraz prowizji administracyjnej w wysokości 3.284,86 zł, a także 134,82 zł tytułem skapitalizowanych odsetek umownych naliczonych od całkowitej kwoty pożyczki, jak również kwota 71,75 zł tytułem skapitalizowanych odsetek karnych w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie zgodnie z §2 pkt. 6 umowy pożyczki naliczonych od powstałego

zadłużenia przeterminowanego od dnia następnego po dniu wymagalności niezapłaconej w terminie raty do dnia 26 października 2020 r.

Nakazem zapłaty wydanym w dniu 25 października 2021 roku w postępowaniu upominawczym uwzględniono żądanie pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania sądowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu podniósł, że powód nie wykazał aby umowa pożyczki została pozwanemu skutecznie wypowiedziana, zatem wiarygodność nie stała się wymagalna. Ponadto wskazał, że postanowienia umowne dotyczące prowizji przygotowawczej i prowizji administracyjnej spełniają przesłanki niedozwolonych klauzul abuzywnych i nie mogą one wiązać pozwanego. Pozwany zapłacił już 1.424,83 zł, zatem przy przyjęciu postanowień o prowizjach jako postanowień niedozwolonych, pozostała kwota jaką musi spłacić pozwany to 5.243,84 zł.

W reakcji na powyższe powódka podtrzymała swoje roszczenie. Odnośnie zarzutu abuzywności zapisów umowy pożyczki wskazała, iż wysokość kosztów udzielenia pożyczki mieściła się w ramach wytycznych ustawy o kredycie konsumenckim. W ocenie powoda wszystkie postanowienia umowne były ważne i skuteczne oraz nie były nadmiernie wygórowane, bowiem odwzorowywały rzeczywiście ponoszone przez powoda koszty. Ponadto postanowienia dotyczące prowizji dotyczyły głównych świadczeń stron, w tym wynagrodzenia powódki za czynności związane z wykonaniem umowy pożyczki, a do tego zostały w umowie sformułowane w sposób jednoznaczny. Pozwany zawarł umowę pożyczki w ramach swobody kontraktowej. Znał treść swojego zobowiązania, w szczególności jego wysokość, wysokość poszczególnych rat i terminy ich spłaty. Przy zawarciu umowy otrzymał wszelkie pouczenia i dokumenty potwierdzające treść zobowiązania, a zgodnie z zapisem § 5 ust. 2 umowy pożyczki w razie opóźnienia w zapłacie dwóch pełnych rat wierzyciel miał prawo rozwiązać umowę za wypowiedzeniem z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 21 lutego 2020 roku A. K. zawarł z (...) Spółką Akcyjną w restrukturyzacji w G. umowę pożyczki o numerze (...) na kwotę 6.000,00 zł. Całkowita kwota do zapłaty owej pożyczki wynosiła 11.902,46 zł i składały się na nią: 6.000,00 zł kwoty przekazanej pozwanemu, koszt pożyczki w tym 669,67 zł odsetek umownych za cały okres obowiązywania umowy, opłata za prowizję przygotowawczą w wysokości 1.500,00 zł oraz opłata za prowizję administracyjną w kwocie 3.732,79 zł. Spłata pożyczki rozłożona została na 25 rat płatnych 28 dnia każdego miesiąca w wysokości 476,17 zł miesięcznie.

/Dowód : umowa pożyczki k. 16-17, harmonogram spłat k. 18/

Pozwany otrzymał pożyczkę, której część spłacił w dwóch ratach w dniach 9 kwietnia 2020 roku oraz 4 czerwca 2020 roku w łącznej kwocie 1.425,83 zł. Następnie zaprzestał dalszego spłacania należności.

/Dowód : rozliczenie spłat umowy k. 19/

Powódka w piśmie z dnia 30 lipca 2020 roku zawarła wezwanie pozwanego do zapłaty zaległych należności z tytułu przedmiotowej umowy pożyczki w kwocie 942,52 zł w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, wraz z pouczeniem o możliwości wypowiedzenia umowy w dniu 29 sierpnia 2020 roku.

/Dowód : ostateczne wezwanie do zapłaty k. 20, wydruk śledzenia przesyłki k.21/

W piśmie z dnia 14 października 2020 roku powódka zawarła wypowiedzenie umowy pożyczki w stosunku do pozwanego i wezwanie do uregulowania całej sumy pożyczki w wysokości 10.108,41 zł

/Dowód : wypowiedzenie umowy k.22, wydruk śledzenia przesyłki k.23/

W piśmie z dnia 26 października 2020 roku powódka ostatecznie wezwała pozwanego do zapłaty kwoty łącznej 10.145,01 zł.

/ Dowód : ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty k. 24, wydruk śledzenia przesyłki k.25/

Powódka w dniu 24 lutego 2021 roku wniosła pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Z uwagi na brak podstaw wydania nakazu zapłaty postępowanie zostało umorzone postanowieniem z dnia 13 lipca 2021 roku.

/ Dowód : akta sprawy Nc-e (...) k. 7-11/

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie przywołanych wyżej dowodów z dokumentów, którym należało dać wiarę, a dołączona do akt dokumentacja nie była kwestionowana przez strony.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki, której wartość przekracza tysiąc złotych, wymaga zachowania formy dokumentowej.

Z kolei w myśl art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 czerwca 2019 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2019. (...)) przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550,00 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się między innymi umowę pożyczki.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż żądane przez powódkę koszty zawarte w umowie pożyczki obok kapitału głównego tj. opłaty za prowizję przygotowawczą i prowizję administracyjną łącznie nie przekroczyły maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytów zgodnie z art. 36a ww. ustawy o kredycie konsumenckim. Jednakże należało w niniejszej sprawie rozważyć kwestię abuzywnego charakteru postanowień niniejszej umowy, które nakładały na konsumenta – pozwanego obowiązek zapłaty pozaodsetkowych kosztów we wskazanej wysokości, pomimo ich dozwolonej wysokości. Sąd kwestię tą winien badać z urzędu, przy czym sam pozwany podniósł zarzuty w tym zakresie.

Zgodnie z art. 358¹ k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to jednak postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Umowa została zawarta na wzorcu umownym, który został sporządzony przed zawarciem umowy i pozwany nie miał żadnego wpływu na uzgodnienie jej postanowień z powódką. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Pozwany nie miał żadnego wpływu na postanowienia umowy, nie przedstawiono mu także różnych wariantów umowy z których mógłby ewentualnie wybrać najbardziej odpowiednią ofertę dla siebie.

W niniejszej sprawie pozwany posiadał status konsumenta, bowiem roszczenie wynikało z umowy pożyczki zawartej z przedsiębiorcą. Nie budzi również wątpliwości, że postanowienia umowne dotyczące prowizji przygotowawczych i administracyjnych nie dotyczyły głównych świadczeń stron. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 czerwca 2004 r. (I CK

635/03) wskazał, iż pojęcie "głównych świadczeń stron" (art. 385¹ § 1 zd. 2. k.c.) należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy.

Zgodnie z art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Powyższe fakty niewątpliwie wskazują na to, że postanowienia umowy pożyczki numer (...) z dnia 21 lutego 2020 roku dotyczące obu prowizji stanowią klauzule niedozwolone, co pozwany wykazał.

Zastrzeżenie w umowie zawartej z konsumentem rażąco wygórowanej opłaty za ewentualne czynności na rzecz pozwanego, przekraczającej rzeczywiście poniesione przez wierzyciela koszty, stanowi niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i nie wiąże konsumenta (np. pozycje 978, 1767, 1768, 1955 czy 1956 rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony i Konkurencji). Sprzeczne z dobrym obyczajem jest naruszenie ekwiwalentności świadczeń przy stosowaniu wobec konsumentów opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co godziło w ich słuszny interes. Koszty te całkowicie nie przystawały do kwoty przekazanej pozwanemu z tytułu umowy pożyczki bowiem ich wysokość stanowiła ponad 80% pożyczanej kwoty.

W sprawie znajduje zastosowanie prawo wspólnotowe dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Orzeczenia (...), odnoszące się do przepisów omawianej dyrektywy jednoznacznie uznają, że okoliczność, iż dane postanowienie umowne mieści się co do zasady w granicach określonych ustawą, nie wyłącza uznania go za niedozwolone w stosunku z konsumentem (zob. wyr. (...) z 21 stycznia 2015 r. w połączonych sprawach C-482/13, C-484/13, C-485/13 i C-487/13, (...) SA v. J. R. i inni oraz (...) SA v. M. R. L. i inni, pkt 40-41).

Odnosząc się do możliwości stosowania Dyrektywy 93/13 na gruncie polskiego porządku prawnego, jasne stanowisko zajął (...) m.in. w wyroku z dnia 3 września 2020 r.: „artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 zmienionej dyrektywą (...) należy interpretować w ten sposób, że warunek umowny dotyczący pozaodsetkowych kosztów kredytu, który określa ten koszt poniżej ustawowego pułapu i który przenosi na konsumenta koszty działalności gospodarczej kredytodawcy, może powodować znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta, gdy obciąża konsumenta kosztami nieproporcjonalnymi w stosunku do świadczeń i do kwoty otrzymanego kredytu, czego ustalenie należy do sądu odsyłającego” (wyrok w sprawach połączonych C-84/19, C-222/19 i C-252/19 (...) S.A. z siedzibą w B. i in.). Podobnie też w sprawie, w której przedmiotem analizy Trybunału były przepisy prawa polskiego obowiązujące w tym zakresie, między innymi art. 36a u.k.k., (...), podkreślił, że: „Przepis ten nie wydaje się bowiem sam w sobie określać praw i obowiązków stron umowy, lecz poprzestaje na ograniczeniu ich swobody ustalenia pozaodsetkowych kosztów kredytu powyżej pewnego poziomu i w żaden sposób nie stoi na przeszkodzie temu, aby sąd krajowy sprawdził, czy takie ustalenie ma ewentualnie nieuczciwy charakter poniżej określonego prawnie pułapu” (wyrok z dnia 26 marca 2020 r. (...) S.A., R. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty). Powyższe orzeczenia prowadzą do jasnego i niebudzącego wątpliwości wniosku, że nawet jeśli ustalone przez instytucję kredytową opłaty mieszczą się w granicach przewidzianych przez prawo krajowe, to nie oznacza to wyłączenia ich spod kontroli sądowej. Jak zresztą podkreślone zostało w preambule Dyrektywy 93/13, obowiązkiem Państw Członkowskich jest zapewnienie, aby umowy zawierane z konsumentami nie zawierały nieuczciwych warunków. Z kolei sądy i organy administracyjne Państw Członkowskich muszą mieć do swojej dyspozycji stosowne i skuteczne środki zapobiegające stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. W ocenie Sądu rozstrzygającego niniejszą sprawę, w prawie krajowym – w celu osiągnięcia omówionych założeń – przewidziane zostały środki opisane w art. 385¹ k.c. oraz art. 58 k.c.

W świetle powyższego Sąd przyjął, że postanowienia w przedmiocie pozaodsetkowych kosztów pożyczki w niniejszej sprawie tj. opłaty za prowizję przygotowawczą jak i prowizję administracyjną z uwagi na ich koszt (łącznie 5 232,79 zł) stanowią niedozwolone klauzule umowne i nie wiążą pozwanego. Powód w żaden sposób nie wykazał na co wydatkowane były rzeczony opłaty, zatem należy uznać, iż mają one jedynie na celu podejmowanie czynności zmierzających do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. Całkowity kapitał pożyczki udzielony pozwanemu

wynosił 6000 zł, natomiast wysokość odsetek umownych wyniosły 669,67zł. Pozwany spłacił część należności w kwocie 1.425,83 zł, a zatem całkowita kwota pożyczki do spłaty bez ww. opłat dodatkowych wyniosła 5.243,84 zł, którą Sąd zasądził na mocy art. 720 k.c.

Pozwany skutecznie podniósł również zarzut bezskuteczności wypowiedzenia umowy pożyczki. Powód jako dysponent procesu winien w myśl art. 6 k.c. przedstawić dowody na poparcie swoich twierdzeń. Powołany przepis nakłada na stronę powodową jako wywodzącą ze swych twierdzeń skutki prawne obowiązek wykazania swoich racji, zwłaszcza w sytuacji zaprzeczenia im przez stronę przeciwną. Przepis art. 232 k.p.c. normuje natomiast jedną z podstawowych zasad procesu cywilnego jaką jest zasada kontrydiktoryjności. W myśl tej zasady przygotowanie, gromadzenie i dostarczanie materiału dowodowego należy do stron, do sądu należy zaś jedynie ocena tego materiału i wydanie na jej podstawie rozstrzygnięcia.

W ocenie Sądu powód nie wykazał by skutecznie doręczył pozwanemu wezwanie do zapłaty oraz wypowiedzenie umowy pożyczki. Dołączone do materiału dowodowego wydruki śledzenia przesyłki nie są wystarczającym dowodem doręczenia pozwanemu powyższych pism, albowiem nie wynika z nich kto odebrał korespondencję oraz czy pozwany faktycznie widział pisma adresowane do niego. Mając na uwadze treść powyższych przepisów powód nie wykazał w sposób wystarczający, aby prawidłowo doręczył wypowiedzenie umowy pozwanemu, a zatem nie zostały spełnione przesłanki skutecznego wypowiedzenia wynikające z umowy pożyczki i przedmiotowa umowa nadal wiązała strony aż do terminu spłaty ostatniej raty, który kończył się z dniem 28 marca 2022 roku. Zgodnie z powyższym Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 28 marca 2022 roku działając na podstawie art. 481 § 1 i § 2 k.c., natomiast w punkcie 2 wyroku oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z zasadą stosunkowego rozdziału. Powód wygrał sprawę w 51 %, ponosząc koszty procesu w łącznej wysokości 4.367,00 zł z tytułu: opłaty sądowej od pozwu w kwocie 750,00 zł, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego 17 zł i wynagrodzenia pełnomocnika będącego radcą prawnym w wysokości 3600,00 zł. Z tych przyczyn zasądzono od pozwanego na rzecz powoda kwotę 454,84 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia Sądu Rejonowego

Michał Kleeberg